

Jaro

Jaro začínalo až v pondělí, ale ráno v pondělí by ho ještě nikdo nepoznal. Všude, kam oko pohlédlo, byla zem zabalená do celofánového ledu a stromy ještě nebyly doma. Vrabci na střeše chyběli a kočka po zápraží přeběhla zrovna po špičkách.

Kdo by snad v takovou chvíli zavřel oči, ocitl by se mezi zmrázky s kalužinkou ledu u paty a s bledou, zaraženou oblohou, rozlitou na všechny strany. Ne, ráno se jaro poznat nedalo. To až po deváté, kdy cihly na sloupu kůlny začaly svítit a oranžovět, kdy se krajina oranice rozdýchala. Kdy se kopce chocholaté nad loukami roztočily a blatouchy začaly doprovázet mladý potok. To až potom bylo jaro tady.

Na dvoře malá Mařenka sázela do d'olíku, co do vlhké země nadělaly podkovy koní, barevné kuličky. Krásnou skleněnou zasadila před vrata. Tam svítilo slunce nejvíce.

„A když ti nevyrostou?“ chtěli dospělí vědět. Ale Mařenku to nevyvedlo z míry.

„Budou dělat poklad,“ řekla jim.

A na zahradě zatím nad kratičkou hustou trávou rozkvétaly třešně. Fialky pod nimi uchvácené mrkaly hlubokýma očima. Bílý bzučící vesmír trnul tou krásou.

Kousíček krajiny jara, zrovna jen takový, co by se vešel zahradníkovi na rýč, byl tedy opatrně vyryt ze zapominání a usazen před oči.

Je bez poskvrny, voní nedočkavou hlinou a tamtěmi fialkami ze zahrady...

Dole a mimo zůstala kvapná léta spěchu. Bez detailu, pachu, pocitu. Jak je to možné být víc ten urýpaný drn dětství.

Ze složené krvavé mapy světa, posunuté na psacím stole až do rohu ke zdi, se ještě před chvílí ozýval křik a výbuchy. Až málem krvavé skvrny promáčely papír. Až světu hrozilo, že se z něho stane beztvářá nečitelná hmota.

To bylo před chvílí. Teď ležel celý svět v koutku, jako by nic. To proto, že bylo pondělí po deváté a zima právě skončila. Přání jara kolem bylo silnější.

Mařenka sázela kuličky do d'olíku po podkóvách odpočatých koní a nad střechami jí k tomu vypěvovali ptáci...

Ludmila Klukanová (Zasklené krajiny)

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 10 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 30. 11. 2015

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů. Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu Milana Doležala a Mgr. Zdeňka Smrčka,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápis z jednání Rady městyse č. 21–22,
- schvaluje záměr prodeje pozemku p. č. st. 695 a p. č. st. 696 v k. ú. Budišov,
- schvaluje věcné břemeno chůze a jízdy k pozemku p.č. 4527, ostatní plocha o výměře 12 739 m² v obci a k. ú. Budišov, dle vyznačeného geometrického plánu č. 815-2265/2012,
- schvaluje Obecně závaznou vyhlášku o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- ukládá předložit návrh Obecně závazné vyhlášky o místním poplatku ze psů, zodpovídá komise za životní prostředí, termín do příštího jednání zastupitelstva,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 9, 10/2015,
- schvaluje složení inventarizačních komisí,
- schvaluje darovací smlouvu pro FC Budišov-Nárameč, o. s. ve výši 98. tis. Kč a pověřuje starostu jejím podpisem,
- schvaluje dle § 1995 z. č. 89/2012 Sb. a § 85 písm. f) zákona č. 128/2000 Sb. o obcích prominutí dluhu ve výši 444 583,50 Kč společnosti Bono Publico Budišov, o.p.s., který vznikl při úhradě společných nákladů soudního řízení ve věci společné žaloby společnosti Bono Publico Budišov, o. p. s. a městyse Budišov proti městu Třebíč.

Petr Piňos, starosta, Josef Ondráček, místostarosta

Usnesení č. 11 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov konaného dne 16. 12. 2015

Návrh usnesení

Zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Tesaře, RNDr. Macháta,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 11/2015,
- schvaluje Rozpočet na rok 2016 jako vyrovnaný ve výši 15 388 180 Kč,
- schvaluje rozpočtový výhled vyrovnaný,
- schvaluje Obecně závaznou vyhlášku č. 2/2015 o místním poplatku ze psů,
- schvaluje rozšíření doplňkové činnosti Základní školy Budišov – příspěvkové organizace 1. Zajištění péče a hlídání dětí mladšího a staršího školního věku, 2. Pořádání příměstských táborů pro děti mladšího a staršího věku,
- podporuje Zdravý domov Vysočina v jeho vyjádření ke správní žalobě podané na Městský soud v Praze.

Petr Piňos, starosta, Josef Ondráček, místostarosta

Rozpočet městyse Budišov na rok 2016

Příjmy	§	položka	Kč
Daň z příjmu fyz. osob ze záv. čin.		1111	2 200 000
Daň z příjmu fyz. osob ze SVČ		1112	120 000
Daň z příjmu fyz. osob z kapit. výnosu		1113	250 000
Daň z příjmu právnických osob		1121	2 500 000
DPH		1211	5 600 000
Poplatek za provoz, shrom. a odstr. kom. odpadu		1340	575 000
Poplatek ze psů		1341	13 400
Poplatek za užívání veř. prostranství		1343	50 000
Poplatek ze vstupného		1344	7 000
Odvod loterií a podobných her kromě výh. hracích přístrojů		1351	40 000
Správní poplatky		1361	300 000
Daň z nemovitosti		1511	700 000
Třída 1 – Daňové příjmy			12 355 400
Podpora ostatních produkčních činností(nájem za lesní pozemky)	1032		200 000
Odvádění a čištění odp. vod a nakl. s kaly	2321		80 000
Činnosti knihovnické	3314		1 000
Zachování a obnova kulturních památek	3322		210 285
Ostatní záležitosti vzdělávacích prostředků	3349		24 000
Zájmová činnost v kultuře	3392		5 000
Ostatní záležitosti kultury, církví a sděl.	3399		2 000
Všeobecná ambulantní péče	3511		111 900
Bytové hospodářství	3612		700 327
Komunální služby a územní rozvoj j. n.	3639		120 980
Sběr a svoz ost. odpadů (jiných než nebez. a komunálních)	3723		120 000
Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny	3749		5 000
Osobní asist., peč.služba a podpora sam. bydlení	4351		211 888
Činnost místní správy	6171		4 500
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	6310		500
Třída 2 – Nedaňové příjmy			1 797 380
Dotace ze státního rozpočtu ČR – Výkon státní správy		4112	1 170 400
Ost. neinv. přijaté transfery ze SR		4116	65 000
Třída 4 – Přijaté transfery celkem			1 235 400
Příjmy celkem			15 388 180

Výdaje	§	položka	Kč
Ostatní zemědělská a potravinářská činnosti	1019		5 000
Správa v lesním hospodářství	1036		70 000
Silnice	2212		500 000
Ostatní záležitosti pozemních komunikací	2219		200 000
Dopravní obslužnost	2221		110 000
Pitná voda - Svazek vodovody a kanalizace, členský příspěv.	2310		11 890
Odvádění a čištění odpad.vod a nakl. s kaly	2321		3 780 000
Mateřská škola, neinvestiční příspěvek na provoz	3111		600 000
Základní škola, neinvestiční příspěvek na provoz	3113		1 560 000
Činnosti knihovnické	3314		35 000
Ostatní záležitosti kultury	3319		5 000
Zachování a obnova kulturních památek	3322		200 000
Rouzhlas a televize	3341		10 000
Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	3349		80 000
Zájmová činnost v kultuře	3392		30 000
Ostatní záležitosti kultury	3399		50 000
Ostatní tělovýchovná činnost	3419		98 000
Všeobecná ambulantní péče	3511		10 000
Bytové hospodářství	3612		100 000
Veřejné osvětlení	3631		400 000
Územní plánování	3635		60 500
Komunální služby a územní rozvoj	3639		700 000
Sběr a svoz komunálního odpadu	3722		800 000
Sběr a svoz ost.odpadů	3723		800 000
Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	3745		400 000
Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny	3749		400 000
Dům s pečovatelskou službou	4351		20 000
Ost. služby a činnosti v oblasti sociální péče	4359		77 093
Činnost orgánů krizového řízení	5272		50 000
Hasiči	5512		70 000
Zastupitelstva obcí	6112		950 000
Činnost místní správy	6171		2 400 000
Služby peněžních ústavů	6310		25 000
Pojištění funkčně nspecifikované	6320		75 000
Ostatní činnosti j. n.	6409		393 697
Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	8124		312 000
Výdaje celkem			15 388 180

ZPRÁVY

Radost dětem

Vánoce patří dětem, proto se členové hnutí ANO v Třebíči rozhodli přidat ruku k dílu a zorganizovali sbírku dáreků pro děti v dětských domovech. Sbírkou jsme rozdělili mezi dětské domovy v Náměšti nad Oslavou a Budišovem. Dětem jsme pod stromeček nadělili především sportovní vybavení, hračky a stolní hry. V Budišově nás mile přivítal zřizovatel dětského domova pan Karel Friedl a paní ředitelka Friedlová, současně je v dětském domově umístěno 25 dětí. Paní ředitelka nám ukázala prostory dětského domova a informovala nás o jejich činnosti. Diskuze s personálem dětského domova byla pro nás velkým přínosem.

*Ing. Monika Oborná
místopředsedkyně Krajské organizace ANO Vysočina
předsedkyně Oblastní organizace ANO Třebíč
zastupitelka města Náměšť nad Oslavou*

Hejtman v Budišově

Se starostou, místostarostou a vedoucí sekretariátu hejtmana

S radními městyse

V úterý 15. března 2016 (den před odevzdáním BZ do tiskárny) navštívil náš městys hejtman Kraje Vysočina MUDr. Jiří Běhounek (ČSSD). Přijel od Vladislavi a nejdříve mu starosta Petr Piňos ukázal korouhev na kostele a vůbec celý Budišov. Poté ho radní uvítali na úřadě městyse (na otázku, jakou má rád kávu, odpověděl „dobrou“). Hovořilo se o životním prostředí, DPS, kanalizaci, stočném a vůbec o potřebě kanalizace pro obec – „doba hnojišť a suchých záchodů je dávno pryč“ (zde musím přiznat určitou cenzuru – pan hejtman použil jiné slovo).

Déle již jsme jej zdržovat nemohli, prohlásil, že má hlídače, „to je strašnej bulteriér“. Protože dnes odpoledne pan hejtman klepal v třebíčské nemocnici na základní kámen stavby chirurgického pavilónu, hovořilo se i o nemocnicích v kraji. Ještě jsme slyšeli pochvalu za dobré vedení městyse – pak již bulteriér zavelel a pan hejtman zmizel směrem na Rudíkov...

Ladislav Dokulil, foto Radim Hošek

Divadlo

Ochotnický divadelní soubor Budišov uvádí

LIMONÁDOVÝ JOE

podle předlohy Jiřího Brdečky

v sobotu 2. dubna v 19.00 hod (premiéra)

a v neděli 3. dubna v 16.00 hod

sál základní školy v Budišově

předprodej v prodejně u Ondráčků od 21. března

(Podle knihy Jiřího Brdečky natočil v roce 1964 Oldřich Lipský
stejnou filmovou komedii Limonádový Joe aneb Koňská opera)

Pozvánka na koncert Společná věc 2016

Přijměte pozvání na koncert Společná věc, který se uskuteční ve Velkém Meziříčí ve čtvrtek 21. 4. 2016 v 19 hodin v kinosále Jupiter clubu.

Tomáš Pfeiffer a Vodnářský zvon vytváří jedinečné souznění hráče a nástroje, tvoříce tak neopakovatelný umělecký zážitek. Návštěvníci koncertu uvidí výjimečný multimediální projekt spojující historický nástroj Vodnářský zvon s unikátní velkoplošnou parabolickou projekcí. Filmový doprovod – příběh pro jednotlivé skladby koncertu je inspirován každodenním životem. Témata skladeb koncertu Společná věc se pravidelně obměňují. V letošním roce se návštěvníci mohou těšit např. na skladbu Rezonantia Temporum – souznění zvonů, Vodnářského a zvonu z chrámu sv. Víta v Praze. Pohled do hlubokého i blízkého vesmíru nám zprostředkují dosud málo známé snímky v Patria Deum. V tónech tohoto nástroje – Vodnářského zvonu lze prožít hloubky rezonance, která dle odkazu dávných mistrů kladně působí na celou bytost i prostor. Na závěr koncertu budete mít možnost vidět Vodnářský zvon zblízka a pozorovat krásu

vodní hladiny, která při fortissimech levituje v tisících kapičkách, nebo vytváří rezonanční obrazce. Chcete-li zažít jedinečný kulturní zážitek, jste srdečně zváni na koncerty Společná věc.

Předprodej vstupenek: **e-shop www.dub.cz**, programové oddělení Jupiter club, s. r. o.,
Náměstí 17, tel: 566 782 004, info: 566 678 144, 775 678 144.

Na – Bu – Ko

MO KDU-ČSL **NA**_{měšť}

a **BU**_{dišov}

a obec **KO**_{něšín}

zvou v sobotu **14. května** na 13. ročník cyklistického dne
start mezi 9. a 11. hodinou,
v Budišově u restaurace SPORT a zde můžete na start už od 8 hodin

Z HISTORIE

Z budišovské školy XXV, ročník 1960

1972, 6.B

První řada, zleva

Marie Netrová, Jarmila Tůmová, Helena Votoupalová, Helena Veselská, Dana Morisková
a Jaroslava Machátová

Druhá řada, zleva

Dana Nevrtalová, Ludmila Rejtarová, Jitka Marková, Dana Požárová,
Miroslava Komárková, Anna Komínková, Jiřina Vlčková a Bohumila Kršková

Třetí řada, zleva

František Šoukal, Jiří Brabec, Miroslav Chalupa, Josef Svoboda, Bohuslav Marek,
Jiří Šoukal a třídní učitel František Stonáček

Čtvrtá řada, zleva

Václav Šoukal, Stanislav Svoboda, Josef Šeba, Miroslav Prokeš, Jaroslav Syrový
a Rostislav Pelikán

První řada, zleva

Jarmila Tůmová, Marie Nestrová, Jiřina Vlčková, Anna Komínková, Jitka Marková,
Helena Votoupalová, Helena Veselská, Dana Požárová a Bohumila Kršková

Druhá řada, zleva

Miroslav Chalupa, Rostislav Pelikán, Stanislav Svoboda, Jiří Brabec, Jaroslav Syrový,
Bohuslav Marek, Miroslav Prokeš, Vladimír Vašíček, Václav Šoukal, František Šoukal,
Jiří Šoukal a třídní učitelka Marie Bočková

Pětiletá obecná škola v Budišově

Část školská. – Škola v Budišově připomíná se ve farní matrice již r. 1662. Měla tehdy 12 žáků. Na nynějším místě stála od r. 1819 a byla jen přízemní a jednotřídní. Kdy postavena na poschodí, nelze udati. R. 1850 vyhořela a rok nato rozšířena na dvoutrídni. R. 1872 dosud přískolená obec Nárameč vystavěla si svoji školu a za čtrnáct let dosud přískolený Valdíkovi přidělen do Hostákova. R. 1884 byla škola v Budišově rozšířena na trojtřídní, dosavadní školní budova zbořena a na téměř místě postavena nová budova jednopatrová se třemi třídami a bytem pro nadučitele. Ku rozšíření školy zakoupena dvě sousední stavení. Starostou byl tehdy Josef Pavlíček, rolník čís. 16, předsedou místní školní rady Emil Silvestr, ředitel velkostatku a správcem školy Jan Tvarůžek. Plány zhotovil Herzán z Třebíče. Celkové vydání při stavbě školy činilo dvanáct tisíc pět set devadesátdevět zlatých. R. 1900 otevřena čtvrtá třída a škola stala se čtyřtrídni a za pět let

zřízena při druhé třídě zatímní pobočka, která stabilizována a od r. 1924 byla škola organisována jako pětitřídní.

R. 1923 byla část obecního domu na náměstí zbořena a postavena tu nedostávající se jedna třída a byt pro řídícího učitele nákladem stošedesátidevítí tisíc Kč. Plány sestavil Jaroslav Hrzán z Třebíče a stavbu provedl též s Josefem Mikyskou, stavitelem z Rudíkova. Starostou byl Jakub Pavlíček, rolník čís. 16, předsedou místní školní rady Antonín Tesař, rolník čís. 8 a správcem školy František Honz.

Nyní jsou přiškoleny obce: Studnice a Kojatín. V Budišově tvoří jednu obec Mihoukovice.

Budova bývalé školy, později zde sídlil místní národní výbor, dnes jsou zde byty

Stará škola stojí na náměstí u silnice vedoucí k Třebíči a jest průčelím k jihu. Jest to budova jednopatrová mající dole dosti prostrannou síň a dvě třídy, nahoře též dvě třídy. Mezi oběma třídami v prvním patře je malý kabinet. Každá třída je přiměřeně prostorná se čtyřmi velikými okny. V zimních měsících v dolních dvou třídách bývá přes to tmavo. Vedlejších místností dosud není. Druhá školní budova je na náměstí vedle hasičské kůlny. Je v ní jedna třída a byt pro řídícího učitele. Třída je dosti veliká a světlá. Byt řídícího učitele má svůj zvláštní vchod a skládá se z kuchyně a dvou pěkných pokojů. Ve staré škole jest v síni pumpa, jíž se čerpá voda ze studně ve sklepě. Nedaleko školy je školní zahrada řídícího učitele. Je bez vody, na straně jižní obklopena vysokou farní zdí a k severu otevřena. Pole není. Vlastního hřiště nemá, ale používá hřiště sokolského.

Pomůcky umístěny jsou v sedmi skříních. V kabinetě je velká nová skříň pro pomůcky fyzikální, na chodbě jedna skříň pro přírodopis, jedna na učebnice, ve čtvrté třídě pro nerostopis, v první třídě dvě skříně pro archív, učitelskou knihovnu a žákovskou knihovnu, v druhé třídě pro přírodopis. Pomůcek jest přiměřeně množství. Učitelská

knihovna má dvěstětřicet osm svazků a žákovská dvěstěopadesát sedm, učebnic pro nemajetné žáky jest dvěstě. Škola má šicí stroj a příruční lékárníčku.

Budova bývalé budišovské školy, poté pošty, nyní jsou v ní byty

Koncem školního roku 1924–26 bylo 94 chlapců, 76 děvčat, celkem 160 dětí, všichni náboženství římsko-katolického.

Koncem školního roku 1924–25 zde působili: říd. uč. Fr. Honz, učitelé K. Nováček, Aug. Kratochvílová, M. Schäfer a O. Honzová. Poslední odešla začátkem škol. roku 1925–26 do Pyšela, během škol. roku odešla dále R. Kratochvílová do Vel. Meziříčí a nově zde ustanoveny Svatava Šofrová a Libuše Honzová. Ženským ručním pracím vyučuje M. Tvarůžková, katol. náboženství farář P. Kratochvíl.

Řídící učitel František Honz staral se o přístavbu nové školy, která roku 1923 byla provedena. Pečuje o rozmnožení pomůcek, žákovské i učitelské knihovny. Jest knihovníkem obecní knihovny a knihovníkem odboru Národní jednoty, jednatelem Odboru Národní jednoty a místní osvětové komise, jednatelem, pokladníkem a vzdělavatelem hasičského sboru. Karel Nováček je starostou a vzdělavatelem Sokola.

Místní školní rada v Budišově má devět členů. Za učitelstvo jsou: František Honz, Karel Nováček, Mořic Schäfer. Za občanstvo: Předseda František Hladký, rolník, František David, domkař, František Šula, domkař, Jaroslav Pospíšil, kaplan, František Krejčí, rolník, Josef Chyba, rolník. Scházejí se pravidelně počátkem každého měsíce. Školní rozpočet na r. 1926 činí dvanáct tisíc devětsetšestnáct Kč.

Letos postarala se místní školní rada o novou studni pro novou školu, šicí stroj, lékárníčku a dala pojistiti všechny žáky proti úrazu. V příštích letech hodlá zařídit školní

kuchyni, upravení záchody a dvorek při staré škole, opraviti lavice, podlahy, síň, chodby i celý zevnějšek staré školy. Školní plat byl zrušen r. 1906.

Průznivcem školy byl nadučitel Jan Tvarůžek, který ve snaze pomoci chudým dětem, založil v r. 1888 školní nadaci s jménem pětisetřítí zlatých, jež po převratu má název „Školní nadace Tvarůžkova“. Obnos jmenovaný shromažďoval po více let tím, že sbíral léčivé byliny, sušil a prodával, i sbírkami peněžními mezi občany. K této nadaci dále přispěli: Dr. Richard Baratta dvě stě K, Výpomocný spolek „Včela“ dvě stě K, Z pozůstalosti Emanuela Pöttinga-Persinga čtyři sta K, odkaz Emila Silvestra, ředitele velkostatku čtyři sta K, spolek „Včela“ po svém rozpuštění tisícpět set K. Nynější jmění činí čtyři tisíce šestsetšedesát Kč, čtyřicetpět h. Z úroků tohoto obnosu podělují se nemajetné děti potřebami školními.

Budišovská škola zúčastnila se výstavy. Vystavovala ruční práce chlapecké i dívčí, výkresy a slohové práce. Z chlapeckých ručních prací vystavovány byly práce z hlíny asi šedesát kusů. Z pátého školního roku vystavovány slaměné rohožky, proutěný koš, práce z lepenky. Ze šestého až osmého školního roku většinou práce lepenkářské, jako kříže, rámečky, krabice, podložky pod teploměr – celkem šedesátčtyři kusy. Výkresů vystaveno sedmdesátpět, předmětů z ženských ručních prací bylo čtyřicetšest kusů. Místní školní rada věnovala předem na výstavu třicet Kč. Výstavu navštívilo stoosm žáků se svými učiteli a předsedou místní školní rady Antonínem Tesařem. Několika nejchudším zaplatila cestu místní školní rada. Také výstavu navštívilo z Budišova více rodin z řad inteligence. Na výstavě byly zakoupeny místní školní radou četné pomůcky.

Obec. – Budišov s Mihoukovicemi tvoří jednu politickou obec. Katastr Budišova s Mihoukovicemi činí 1330,20 ha, z čehož skoro polovice náleží místnímu velkostatku. Při pozemkové reformě přiděleno bylo dosud od velkostatku budišovského čtyřicetipětí občanům a obci 30 ha půdy. Od panství náměšťského ze dvora „Spáleniny“ dostalo jedna čtyřicet občanů přiděl 45 ha. Největší doma mají 31 ha, 30 ha. Dalších domů velikosti 23–25 ha jest jedenáct. To jsou celolánici. Pololániků jest šest (výměra kol 13 ha), čtvrtlániků třináct (výměra 9 ha). Domkařů s několika mírami půdy je třiadesát. Živnostníků je asi devadesátosm. Význačný průmysl v obci je stolařství, které se rozmohlo teprve po převratu. Pracuje se hlavně pro firmu Vaňura v Brně. Stolařstvím se zabývá v Budišově padesát osob. Dělníků jest přes osmdesát osob.

Pozoruhodnou budovou jest zámek s pěkným parkem, dále jest tu pomník padlých vojáků a Sokolovna, kdež se nyní soustřeďuje všecken společenský život. Sokolovna je krásná, prostorná budova, opatřena vížkou a postavena obětavostí občanstva r. 1923. Uvnitř je stálé jeviště. Při Sokolovně je veliké hřiště.

Obec leží 483 m nad mořem. Po převratu přibylo dvanáct novostaveb. R. 1925 zavedena v Budišově a Mihoukovicích elektrisace z Oslavan nákladem 362 400 Kč.

Obecní knihovna má stodevadesát svazků. Knihovna odboru Národní jednoty založena r. 1904 má dvěštdvacetšedem svazků. Obě knihovny jsou ve škole, kde každý týden se knihy půjčují. Odborná knihovna Sokola má třicetšest svazků a Hasičská třicet svazků. V obecní knihovně a knihovně odboru Národní Jednoty v r. 1924–25 přečetlo stodvacetosm čtenářů 1605 knih. Obecní knihovna obdržela od ministerstva školství a národní osvěty subvenci osmsset Kč v knihách. Pamětní knihu obecní sepisuje řídící učitel František Honz.

V Budišově jest sbor dobrovolných hasičů, odbor Národní jednoty, Sokol; peněžní ústav; Spořitelní a záloženský spolek v Budišově. Odbor Národní jednoty zavedl ve škole veřejnou čítárnu, kdež v neděli odpoledne jest vyloženo patnáct časopisů. Odebírá se hromadně Nový lid a Sokol, Věstník sokolský a Věstník sokolské župy plukovníka Švece. Nejvíce se čtou: Nový lid, Lidový deník, Moravský Cep, Den, Proud, Moravské noviny, Svoboda (republikánská), Venkov, Národní osvobození, Zájmy venkova, Stráž.

Z Budišova padlo ve světové válce třicet osm vojínů, z nichž byli dva legionáři. Legionářů jest deset, invalidů deset. Z rodáků obce vyniká hrabě Emanuel Pötting-Persing, narozený r. 1819. Zemřel r. 1898 v Olomouci a pochován jest v Budišově, kdež na hřbitově jeho hrob zdobí pěkný pomník. Pötting byl kanovníkem a proboštem v Olomouci a založil tam nákladem dvousetdvaceti tisíc K ústav pro výchovu dospělých dívek českých, který po něm nazván Pöttingeum. Chtěl jej původně založiti ve svém rodišti Budišově, ale pro odpor tehdejšího zastupitelstva od toho upustil. Ve svém vlasteneckém odkazu žádá Pötting, aby vyučování v ústavě dalo se silami světskými.

Druhý znamenitý rodák Budišova jest dvorní pěvec Alois Andrlé, syn učitele, jenž působil v Budišově do r. 1827. Tento dvorní pěvec první zazpíval při veřejném koncertě v Praze píseň „Kde domov můj?“ a to tak tklivě, že ještě téhož večera byla překrásná tato píseň, nyní státní hymna, v pražských ulicích s nadšením propěvována.

Okolí Budišova je pěkné. Pěkná jest vycházka z Rejdůvně údolím k rybníku Pyšeláku asi sedmdesát měřic velkému.

Text z knihy Národní školství na Náměštsku nad Oslavou a Třebíčsku

*sestavil Stanislav Melichar, okresní školní inspektor v Třebíči
Nákladem Okresního školního výboru v Třebíči r. 1926*

Budišovská hlavní třída

Říká se tam „V Ulici“ a je to hlavní páteřní budišovská komunikace. Tak rušná, že je jí někdy těžko přejít, co po ní jede aut. A často i dost rychle! Teď je krásně vyasfaltovaná, s chodníky po obou stranách, oddělenými pruhem trávy nebo nízkých růží a mladými stromy. Domy podél ní jsou mnohdy jednopatrové, ty přízemní hezky opravené. Ne vždy tak ale vypadala.

Proto se vraťme, pro připomínku budoucím generacím a na památku lidem, kteří tam tehdy žili, tak trošičku pro jejich nesmrtelnost, do doby po válce, někdy do roku 1946.

Vozovka byla z uválcovaného šterku, po deštích plná bláta a kalužin. Místo automobilů jste potkávali kravské, volské i koňské povozy. Při svážení úrody v létě ztrácely kousky sena či slámy, na podzim se rozvážel na pole hnůj, takže se tam našlo i to, co z vozů odpadlo. Ale každou sobotu to všechno hospodyňky pečlivě uklidily, to aby byl v neděli Budišov upravený, až půjdou lidé do kostela.

Budišov byl poměrně soběstačné hospodářské centrum. Když se šlo od Zámku směrem ke kolejím, tak vpravo měl ordinaci MUDr. Míček, nad kolejemi vlevo bylo stolařství Davidovo, o kus dál zubní ordinace MUDr. Kepřta. Potom bylo holičství pana Cypriána, vedle švec pan David, pak prodejna textilu pana Šlezingera a další stolař Jan David, zvaný stréček Davidu. Na druhé straně byl pan Bednář, krejčí. Když se otevře

ulice do „Václaváku“, tak tam byly dvě hospody, U Škodů a U Součků, prodejna masa a uzenin také pana Škody. Naproti dvě prodejny potravin, pan Eichler a pan Kazda. Vedle na rohu směrem k Hodovu další stolařství pana Večeři.

Pohled od sousoší sv. Václava

Dále do Městečka byla na levé straně prodejna cyklo a opravná pana Chmelíčka, naproti Baťa a později i opravná bot. Potom už byly jen domy sedláků s nezbytnými průjezdy, zvanými „forhós“. No a skoro na konci ulice bylo pekařství pana Svitáčka, naproti v „Rajfajzence“ si mohli občané uložit svoje úspory. Další pekařství pana Michálka bylo u tehdy ještě plného Pekařáku. Hned vedle bydlel pan Krejčí, cestář. Na Městečku vyráběli své výrobky pan Hedeja, sedlák, pan Škarek, kovář, tabák prodával pan Robotka. Na Kopečku dělal boty a opravoval je švec pan Tesař, vedle nich bydlel pan Zezula, kostelník, potom pan Man, stolařství, a zedník byl jiný pan Tesař. Směrem ke kostelu byla další budišovská hospoda u Kosteleckých, vedle koloniál pana Sedláčka. Vedle staré školy pak kadeřnictví a holičství pana Zalaby a malířství pokojů jiného pana Zalaby. Zezadu toho „ostrůvku“ domů bydlel pan Hanzl, který byl jakýmsi „mluvčím“ obecního úřadu a oznamoval občanům zprávy a informace, před tím je svolával bubnováním. O kus dál byla a je prodejna potravin a benzinka, které patřily panu Pavlasovi. Člověk nemusel ani nikam cestovat, a pořídil si tady, doma, vše potřebné k životu.

Některé domy měly ještě doškové střechy, malá okna a jejich zdi se natíraly vápnem. V zimě se topilo většinou jenom v kuchyni, teplá voda se ohřívala v hrnci na kamnech. Před tím se ale muselo dojít s kýblem pro vodu k obecní studni buď ke Kazdovým, nebo na Městečku ke Šarkovým, a z kůlny donést mhór (hrabanku) a dřevo na zatopení. No a to dřevo se předtím muselo dovézt z lesa a připravit na polínka. Uf, co se ti lidé tenkrát napracovali, než si uvařili čaj!

Možná jsem na něco zapomněl, ale to, jak žil Budišov před 70 lety, zcela zmizelo. Náš městyň, jak jsem ho popsal, odešel do minulosti. A s ním i mládí mnoha našich starších čtenářů.

Tak to byla nedávná minulost. Současností teď tady žijeme. O budoucnosti obvykle nevíme nic. Ale naše redakce má přesto k dispozici futurologický obraz Budišova...

Ing. Rostislav Tesar

Palírna

Palírna byla v místech nedaleko zámecké věže s hodinami. Zde je několik záznamů, v průběhu let, nejenom z budišovské, ale i tasovské palírny.

R. 1862 – V období od 30. 11. 1862 do 30. 6. 1863 se vyrobilo 2 231 věder 34 mázů lihu.

R. 1863 – Od 31. 12. 1862 do 30. 6. 1865 se vyrobilo 591 věder 17 mázů lihu v Budišově a 337 věder 26 mázů lihu v Tasově.

R. 1864 – Od 30. 11. 1863 do 30. 6. 1865 se vypálilo 1 657 věder 34 mázů lihu v Budišově a v Tasově 845 věder 15 mázů lihu z 11 704 centů brambor

R. 1866 – Od 30. 11. 1866 do 30. 6. 1866 se vyrobilo 2 118 věder 12 mázů lihu a zpracovalo se 17 591 centů brambor.

R. 1867 až 1868 se vypálilo 1 508 věder 24 mázů lihu a spotřebovalo se 11 146 centů brambor.

R. 1870 – 1871 (od 30. 11. 1870 do 13. 6. 1871 se vyrobilo 2 455 věder 24 mázů lihu z 20 613 centů brambor, spáleno 364 sáhů dříví

R. 1719 – Žid z tasovské palírny platil ročně 200 zl.

R. 1792 – Tasovská palírna byla najata židovi Abrahamovi Kleinovi, na 2 léta, za 350 zl. I s šenkovním domem

Z rodinného archívu rodiny Němečkovy

Poznámka redakce

1 vědro – 61,184 l

1 máz – 1,912 l

1 cent – 100 liber – 56 kg

1 libra – 0,56 kg

Klid moře

*Hluboký klid vládne vodám,
nepohnuto moře spí.*

*Lodník zírá, tísní zbodán,
na propastné prostranství.*

*Vánek snad jen ve hlubině,
mrtvé ticho hrůzu tká.
V obrovité rozvalině
vlna vlnu nepotká.*

Johann Wolfgang von Goethe

Lihovary v Budišově a okolí

Lihovary na fotografiích jsou v dnešní době buď osiřelé (Budišov), popř. slouží jinému účelu (Tasov), snad jen jediný je dones „živý“ (Náramč, lihovar v Topole), pálí se v něm ke konci roku slivovice. Potěšující je, že dodnes na komíny těchto lihovarů přilétají a hnízdí čápi.

lihovar v Náramči-Topole

lihovar v Tasově

lihovar v Budišově

Fotka z archívu

Pan Štromajer u benzínové pumpy před Pavlasovými kolem roku 1970

Z KULTURY

Svatí v budišovském kostele II

Při vstupu do kostela, ať již vchodem ve věži, nebo bočním vchodem, se ocitneme v hlavní lodi kostela. Strop lodi je zdoben freskou korunování P. Marie. Po překonání schodu mezi lodí a presbytářem nás zaujmou dva rozměrné obrazy. Znázorňují sv. Jana Nepomuckého a sv. Barboru. A právě u obrazu sv. Barbory se na chvíli zastavme.

Obraz v budišovském kostele představuje uprostřed klečící světici v bohatém rouchu, za ní vlevo pohanského kněze ukazujícího bůžka, vedle něho v popředí kat s mečem, v pozadí zbrojnoš. Vpravo za světici dvě ženy, nad nimi dva andělé, jeden s kalichem, druhý s vavřínovým věncem.

O životě svaté Barbory se nedochovalo spolehlivých písemných zpráv. Žila pravděpodobně mezi 2. a 4. stoletím v Nikomédii, která bývala sídelním městem římských císařů na východě (v dnešním Turecku), na jižní straně Černého moře.

Legenda ji uvádí jako krásnou dceru zámožného pohanského aristokrata Dioskura, který byl velkým nepřítelem křesťanů, jejichž učení se snažila Barbora poznat. Její matka zemřela krátce po porodu a otec, aby zamezil nebezpečným kontaktům Barbory s okolním světem a uchránil ji před rozmáhajícím se křesťanstvím, nechal svou dceru

zavřít do věže, kde ji obklopil vším potřebným. Jeden z jejich sloužících tajně praktikoval křesťanskou víru, kterou Barboře představil. Některé prameny uvádějí, že v otcově nepřítomnosti přijala i svátost křtu. Jako symbol svaté trojice nechala Barbora do svého vězení vsadit tři okna.

Když se otec vrátil z cest, dcera se mu se vším svěřila. Dioskuros vytáhl meč a chystal se dceru vlastnoručně stít. V té chvíli se zdi kamenného vězení rozestoupily a Barbora byla přenesena do horské rokliny, kde dva pasáči pásli ovce. Otec dceru neúnavně pronásledoval až narazil na ony dva pasáčky, z nichž jeden Barboru zradil a tak se dostala do rukou otce.

Zajatá svěřice byla předvedena před správce provincie Marciana, který ji nechal krutě zbičovat. Barbora však myslela na Kristovo bičování a to své vnímala jako hlazení pavími pery. Každé ráno po bičování rány z jejího těla zmizely. Její nepřátelé odmítli uznat Kristovu léčivou moc, kterou Barbora dosvědčovala a vykládali to jako znamení pohanských bohů. Nakonec bylo rozhodnuto, že bude sřata. Úkolu se zhostil sám její otec. Při cestě domů našel smrt po zásahu bleskem. Barbora byla pohřbena dle křesťanských obyčejů a její hrob se brzy stal centrem mnoha zázraků.

Císař Justinián prý přenesl ostatky sv. Barbory v 6. stol. do Konstantinopole, odkud se kolem r. 1000 dostaly do dómu sv. Marka v Benátkách a r. 1009 byly přeneseny na nedaleký ostrov Torcello, do kostela sv. Jana Evangelisty.

U nás se mezi nejvýznamnější stavby zasvěcené sv. Barboře řadí gotický chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.

Poprvé je její mučednictví zmiňováno v 7. století. Je připomínáno, že Barbora mívá na sobě zelené šaty jako symbol Boží síly, smíření i pevné naděje ve věčné milosrdenství.

Sv. Barbora je patronkou horníků, dělostřelců, matematiků, kameníků a je ochránkyní při morových epidemiích a rizikových povoláních. Také je vyzývána jako ochránkyně proti blesku. Mezi její atributy patří věž se třemi okny, palmová ratolest, kalich, blesk, koruna mučednictví, paví pero a meč.

Připomínka sv. Barbory připadá na 4. prosince.

Karel Pavlíček

Štěpán Pagan – sochař a řezbář

O životě sochaře, řezbáře a údajně i houslaře Štěpána Pagana, který žil v letech 1685–1739, toho není mnoho známo.

Tento třebečský sochař vlastním jménem Pohan, který si své jméno poitalstil (např. budišovský písař jej psal Pagon nebo Bagon), žil bohémským životem provázen stálým nedostatkem. Roku 1717 se oženil se zámožnou vdovou Marií Bisatovou a tímto sňatkem vyženil dům, o který, díky špatnému hospodaření, přišel. Všude dělal dluhy a zálohy na svá díla pravidelně přečerpával.

Jeho jméno figuruje nejenom u soch, ale především je uváděn jako autor mariánských sloupů a jeho stopa zůstala otištěna i u nás.

V Budišově je to především sloup Nejsvětější Trojice na „Kopečku“, jehož dohotovení se datuje do roku 1720. Na vrcholu sloupu jsou sochy Nejsvětější Trojice a balustrádu

zdobí sochy sv. Pomocníků – sv. Antonína Paduánského, sv. Floriana, sv. Šebestiána a sv. Rocha. Socha sv. Jana Nepomuckého, stojící nedaleko sloupu, je rovněž dílem Štěpána Pagana (u druhé, sv. Josefa, se objevuje jméno sochaře Alexandra Jelínka). Za tuto sochu dostal v roce 1726 zálohu 40 zlatých a 24. března 1727 doplatek 25 zlatých. Tato socha původně stávala u zámku, o čemž svědčí záznam z roku 1728 a k sousoší sv. Trojice byla přemístěna později. Za dalšími Paganovými sochami se musíme vydat už jinam.

V Třebíči stojí od Štěpána Pagana socha sv. Floriana. Od roku 1887 stávala na jedné ze tří kašen na hlavním náměstí. Po odstranění kašen ji dnes najdeme na Masarykové náměstí nedaleko trebičského gymnázia.

V nedaleké Starči zdobí Paganův sv. Jan Nepomucký most přes Stařečský potok, socha sv. Jan Sarkandera je opět dílem Alexandra Jelínka.

Poslední ze soch sv. Jana Nepomuckého nás přivede na další most, tentokrát přes řeku Rokytnou v Jaroměřicích nad Rokytnou. Zde jsou Štěpánu Paganovi připisovány i další sochy: sv. Jan Sarkander, sousoší Piety a sousoší sv. Markéty. Jednou z chloub Jaroměřic je uprostřed náměstí stojící sloup Nejsvětější Trojice, který je datován do roku 1716. Základem sloupu je podstavec se sochami sv. Karla Boromejského, sv. Rocha a sv. Šebestiána. Podstavec nese tři sloupy, na nichž jsou umístěny sochy Nejsvětější Trojice a Panny Marie.

Mezi méně známé se řadí sloup se sochou Panny Marie v Lesonicích pocházející z 2. čtvrtiny 18 století, rovněž připisovaný Štěpánu Paganovi.

Za dalšími sloupy Štěpána Pagana se musíme vydat trochu dál.

První z nich je mariánský sloup v Ivančicích, jenž byl postaven v letech 1721–1726. Zdobí jej socha Madony s Ježíškem a na podstavcích sochy sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriana, sv. Barbory, sv. Šebestiána, sv. Rocha a sv. Karla Boromejského.

Dominantou náměstí v Hostěradicích je Paganův mariánský sloup, který byl postaven v roce 1728. Na vrcholu sloupu stojí na půlměsíci Panna Maria Vítězná a v rozích na balustádě stojí sochy sv. Josefa, sv. Šebestiána a sv. Urbana.

Nejdále od nás, v Drnholci, stojí snad nejkrásnější mariánský sloup Štěpána Pagana, který byl dokončen v roce 1718. Byl postaven z vděčnosti za to, že morová epidemie v letech 1714–1715 se dotkla Drnholce jenom okrajově. Rohové pilíře nesou čtyři sochy svatých: sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriana, sv. Šebestiána a sv. Josefa. Na podnoží je čtyřboký sloup dekorovaný reliéfními obláčky a okřídlenými hlavičkami andělíčků, ukončený hlavicí nesoucí Immaculatu.

Je až neuvěřitelné, kolik mariánských sloupů Štěpán Pagan realizoval, určitě by to nešlo bez šikovných pomocníků, které měl po ruce. U některých sloupů a soch není Paganovo autorství doposud jednoznačně doloženo. Do budoucna je to možná výzva pro některého z kunsthistoriků, aby autorství Štěpána Pagana u jednotlivých děl buď potvrdil, nebo vyvrátil.

Nic to však nemění na tom, že výše uvedené sochy a především mariánské sloupy jsou ozdobou a mnohdy i dominantou městeček v našem okolí.

Budišov – sloup Nejsvětější Trojice

Budišov – socha sv. Jana Nepomuckého

Třebíč – socha sv. Floriana

Stařeč – socha sv. Jana Nepomuckého

Jaroměřice – socha sv. Jana Nepomuckého

Jaroměřice – socha sv. Jana Sarkandera

Jaroměřice – Pietà

Jaroměřice – socha sv. Markéty

Jaroměřice – sochy sloupu Nejsvětější Trojice s Pannou Marií

Lesonice – sloup P. Marie

Ivančice – mariánský sloup

Hostěradice – mariánský sloup

Drnholec – mariánský sloup

Použitá literatura:

Za uměním Vysočiny, Baroko na Budišovsku a Tasovsku, autoři Vladimír Němeček, Alois Plichta a Adolf Rossi, Arca JiMfa, 1996
Budišov u Třebíče, Městečko Vysočiny 1538–1968, MUDr. Vladimír Němeček, Milan Boček, prom. ped., František Horký a prof. Josef Šoukal, vydal Místní národní výbor v Budišově, 1968

Za poskytnuté informace a především fotografie děkuji: Magdě Kabelkové, Mgr. Zbyňku Nejezchlebovi, Janu Burgerovi, Janu Ivičovi a Jiřímu Poulovi

Karel Pavlíček

Lád'ův otec

*Jak svatozáře bez těla
beránky plují nad hřbitovní zdí.
Od pohřbu o třináct let teď starší javory stíní hrob
s deskou a obrázkem sebevraha:
Mezi wagneriánskými hrobkami secesních magnátů
pod skromným rovem jen sedmnáct hochových jar!
Truchlící rodina vysídlila za oceán
až na otce. Zase tam do vázy donesl ohnivé mečičky.
Syn podobá se otci přímo mučivě
Nehnutý snímek volá v lásky čas.*

*„Jo, tehdy, víte, rozevřít léto svých pařátů.
Sup s chocholkou bezinek. A dlažba
ta zarůstá travičkou. Okolo Frýdku. Tu měl nejraději.
Ve svých čtyřech. Tu si broukal den co den.
Je to jak včera. I kameník už zporázel dva anděly. I farář už
ztratil dvě duše. Chodím sem, k Lád'ovi, každéj den.
Vše tu pustne, láme se. Holubičky, bysty.
Jen květiny mládnou a bodají. Však víte, mečičky.“*

*Ach ano, takhle život srostl ranami
dech léta doléhá písněmi z alabastru
zídka se sochami jak krejčovskými pannami
modrému zámku smrti roste do pilastrů*

*Nebesa podepřená slzami
stoupají kotouče aureol
čas usmívá se „bel-ami“
z bezedných siluet gladiol.*

Pavel Rejchrt

Zapomenutá

Krajina se podobala lidem, co v ní žili. Neměla hory, neměla údolí, neměla hluboké lesy ani daleké obzory. Neměla zelené louky, neměla potoky, neměla zvlněnou kadeřavou zemi, neměla bílá oblaka na modrém nebi.

Byla to krajina vyříznutá z desky a pro vítr těsná jako krabice od bot. Její lidé si chválili její malá vedra, malé zimy. Všeho jen tak na špičku nože, aby se neřeklo. Vlažno je nejlepší počasí!

A ono trvalo v rohu staré divadelní kotelny tak jistě jako slunce ve vesmíru. Lidé z uštípnuté kulisy měli radost, že může být jejich život tak soustředěný na samu podstatu života. A to je přežít. Přežít za každou cenu! I když linie a barvy kolem nich zmizely a krajina se jim tím více podobá. Jsou v ní už stěží vidět, krajina, kterou si stvořili, je přemáhá.

Až jednou padl tento kus staré kulisy komusi do oka. A místo aby ji hodil do ohně, kde všechno počalo a kde zánik splývá s věčností, vzal desku s matnou krajinou a mizejícími lidmi a postavil si ji doma u okna.

Taková krásná stará poničená plocha!

Určitě se na ni dá vystopovat, co čemu předcházelo. Kulisa scéně, scéna divadlu, divadlo kejklíři, kejklířům tanec, tanci víra, víře hlad, hladu život.

Je to tak jednoduché, říkal si ten, co vlastnil štěpinu pravdy. Stačí pár barev a mohu z toho všeho vyvolat všechno, co chci.

A tehdy zaslechl, jak na něho křičí šediví lidé z desky: „Vyvolej, vyvolej nás! Ještě dnešní den chceme přežít!“

Přemýšlivý člověk se divil, ale předtím se lekl. A možná by to i udělal, kdyby se zem desky nezatřásla a nerozpadla se mu pod rukama v prach.

Byl z něho vír a mrak. Vířil člověku před očima, a až za okamžik se mu v něm mihl obraz.

Krajina měla modřejší hory, než kdy viděl, průhlednější vody, zelenější údolí, tmavší lesy a lákavější obzory. Nad vlnící se kadeřavou zemí plula bílá oblaka po skřivánčím nebi. Lidé v ní byli...

Konec záběru, klipu, myšlenky.

Člověk nad tím zaraženě postál. Jak to, že neudržel atomy svého přání u sebe? Všechno bylo přece na dosah. Ráj? Jeho pojem? Obraz?

Co vlastně zahlédl? Budoucnost, minulost? Klam?

A přivřený prostor duše dál dřel o dveře.

Ludmila Klukanová (Zasklené krajiny)

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Základní škola Budišov

Vážení čtenáři Budišovského zpravodaje, školní rok se přehoupl do své druhé půle a my se s Vámi s radostí podělíme o informace o událostech, které ve škole prožíváme.

Podpora polytechnické výchovy v mateřských a základních školách

Naše škola s úspěchem požádala o dotační program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na rok 2015 a získala tak pro výuku stavebnice Merkur v celkové hodnotě 45 650 Kč.

Práce se stavebnicí ROTO z Kraje Vysočina

Jihlavský slavík 2015

V sobotu 21. listopadu se žákyně naší školy zúčastnily pěvecké soutěže Jihlavský slavík v Jihlavě.

Předvánoční tvoření

V pondělí 23. listopadu si žáci naší školy užívali předvánoční atmosféru společnou tvorbou vánočních dekorací.

Vánoční jarmark a výstava zdobených perníčků

Ve čtvrtek 26. listopadu se uskutečnil tradiční vánoční jarmark výrobků vytvořených žáky naší školy. Celé odpoledne bylo doplněno prodejní výstavou ručně zdobených perníčků a vánočních dekorací. Pro účastníky byly připraveny i další aktivity.

Jihlavský slavík

Předvánoční tvoření

Předvánoční tvoření

Vánoční jarmark

Cesty vánočním časem

Školní parlament uspořádal 7. prosince návštěvu programu Cesty vánočním časem na třebíčském zámku.

Exkurze do muzea hraček

V pátek 11. 12. 2015 vyrazili čtvrtáci vlakem na výlet do Brna. Jejich cílem bylo Muzeum hraček v Měniněské bráně. Zde je přivítala paní doktorka Picmausová, která jim poutavě přiblížila historii hraček. Příběhy některých z nich děti znaly, protože jsme si o nich vyprávěli v hodinách slohu, a k údivu paní průvodkyně je bez problémů odprezentovaly samy. Na závěr si zahrály pohádku O Červené karkulce. A protože jsme byli v Brně v předvánočním čase, vydali jsme se ještě na Zelný trh a náměstí Svobody načerpat atmosféru blížících se svátků.

Vánoční besídka

V pátek 18. 12. 2015 se v sále při základní škole uskutečnila vánoční besídka. V první části se žáci pochlubili vystoupeními, která si připravili pod vedením svých učitelů, a v druhé části zazněly krásné vánoční písně. Zájem rodičů a veřejnosti byl veliký, a protože se besídka povedla, odcházeli domů všichni spokojeni.

Vánoční florbalový turnaj

I letos, abychom změřili florbalové dovednosti mezi třídami, uspořádal v pátek 18. prosince školní parlament florbalový turnaj smíšených družstev žáků 1.–5. třídy.

Vánoční besídka

Projektový den – Polytechnické vzdělávání – práce se dřevem a plastem

Školní psycholog

Od 1. 1. 2016 působí na škole na pozici školního psychologa Bc. Kateřina Urbánková.

Ples školy

V sobotu 16. ledna 2016 se uskutečnil 3. školní ples. Děkujeme všem sponzorům za podporu.

Zápis do první třídy

Zápis do první třídy školního roku 2016/2017 se uskutečnil 5. února 2016.

Na základě výsledků zápisu rozhodl ředitel školy o přijetí 37 dětí do 1. ročníku na školní rok 2016/2017.

Lyžařský kurz v Krkonoších

Žáci 7. ročníku se zúčastnili od 21. do 27. února lyžařského kurzu v Krkonoších. S cílem osvojit si základní lyžařské dovednosti ve sjezdovém i běžeckém lyžování odjelo 21 žáků naší školy. Jejich lyžařským působištěm byly kopce mezi Špindlerovým Mlýnem a Pecí pod Sněžkou v penzionu Andula v areálu zvaném Friesovy boudy.

Tato lokalita se nachází cca 1200 m n. m., a tak všichni předpokládali, že tu bude dostatek sněhu. Paní zima si i tady s námi pěkně pohrála. Po deštivém a teplém počasí s hustou mlhou na začátku týdne se objevila nová sněhová pokrývka doprovázena mrazivým a slunečním počasím.

Se všemi nástrahami se však žáci pod vedením zkušených instruktorů školního lyžování (Milan Procházka a Hana Stará) vypořádali a zvládli sjíždění místní sjezdovky (bohužel s nedostatečným množstvím sněhu ve střední části). Kromě sjezdu žáci absolvovali i výlety na běžkách nad Špindlerův Mlýn a k blízkosti naší nejvyšší hory Sněžky. Večerní program si všichni zpříjemňovali zábavnými hrami a soutěžemi.

Na kurzu jsme poznali i spoustu nových kamarádů ze sousední rudíkovské školy, kteří pobyt v krásném horském prostředí prožili s námi.

Sběr použitého kuchyňského oleje

Naše škola se zapojila do programu vladislavské firmy Fritex. Fritex se zabývá sběrem použitého kuchyňského oleje (olej nebo sádlo po smažení), tento olej bude dál využit na výrobu pohonných látek. V přístřešku na kola u ZŠ je přistavena speciální černá popelnice označená logem firmy, do které mohou žáci, ale i kdokoliv jiný, ukládat použitý kuchyňský olej pečlivě uzavřený v PET láhvích.

Spolu s tříděním papíru, plastů, hliníku, baterií, tonerů, úsporných žárovek a bioodpadu chráníme naše životní prostředí a přispíváme k povědomí žáků o domácí ekologii.

Za kolektiv pedagogů ZŠ Budišov Jana Janová

www.zsbudisov.cz

Jazykově-vzdělávací pobyt v Anglii

V termínu 5.–11. 12. 2015 se uskutečnil sedmidenní jazykově-vzdělávací pobyt 12 žáků Základní školy Budišov ve Velké Británii. Pobyt byl financován z prostředků OP VK – výzva č. 56. Základní škola Budišov uspořádala tento zájezd ve spolupráci s cestovní kanceláří Albion z Hodonína. Na programu byla návštěva hlavního města Velké Británie – Londýna, jazykový kurz se uskutečnil v Bexleyheath Language School v centru Wellington.

V sobotu 5. 12. 2015 jsme se v 9 hod ráno vydali na cestu ve velmi napjaté atmosféře v důsledku teroristických útoků v Paříži ze dne 13. 11. 2015. I když jsme dostali hlášení, že tři dny před námi napadli uprchlíci v Calais autobus z nedaleké školy, my jsme se naštěstí nalodili v Dunkerque, kde žádné podobné komplikace neproběhly. Téměř do večera jsme ale cestovali po naší republice, protože jsme nabírali další dvě školy, jednu z Lochovic u Příbrami a druhou z Lubné u Rakovníka. Hranice jsme překročili až v sobotu navečer a pokračovali dále přes Německo a Belgie do Francie, kde jsme se v neděli ráno nalodili na trajekt.

Bohužel plavba nebyla příjemná vinou větrné bouře a nakonec jsme na moři strávili neplánovaně 5 hodin, několik dětí zažilo na vlastní kůži mořskou nemoc. V poledne jsme dorazili na anglické pobřeží do přístavního města Dover a vydali se do Londýna. Kvůli zpoždění jsme tam dorazili až po obědě. Prohlídku Londýna jsme začali u Buckinghamského paláce, pak jsme šli k Westminsterскому opatství, Parlamentu a Big Ben, projeli jsme se na London Eye, prohlédli si náměstí Piccadilly Circus, Trafalgar Square a Covent Garden. Celý program se nám ten den posunul a kvůli povinné pauze pro řidiče jsme se do rodin dostali kolem desáté hodiny večerní, rychle se ubytovali a šli spát.

Pondělní ráno bylo zahájeno jazykovým kurzem. Naši žáci vytvořili jednu skupinu, protože byli zhruba stejného věku a vědomostí. Vyučovací hodiny byly zaměřeny na rozvoj komunikačních dovedností a reálie Velké Británie. Po škole jsme vyjeli do univerzitního města Cambridge. Prohlédli jsme si slavné koleje a prošli se kolem řeky Cam. Děti měly pak rozchod na náměstí, aby si je mohli prohlédnout, a ve večerních hodinách jsme se vraceli do hostitelských rodin.

Další den opět začal jazykovým kurzem. V poledne jsme se vypravili do Studií Harryho Pottera, což byl pro žáky jeden z největších zážitků celého pobytu. Prohlídka byla zahájena krátkým úvodem a videem, pak už jsme studii procházeli sami podle vlastního uvážení a tempa. K vidění byly všechny možné rekvizity, které byly použity při natáčení filmů, celé kulisy, ulice, kostýmy, k ochutnání máslový ležák (nealkoholický), k vyzkoušení létání na nimbuse.

Ve středu dopoledne děti zakončily celkově devítihodinový kurz. Na závěr jazykového kurzu obdrželi všichni žáci certifikát. Naše skupina byla hodnocena velmi kladně jak po stránce vědomostí, tak chování, jedna žákyně dostala výslednou známku 1, jeden žák 1–2 a zbytek dětí měl za 2. Po výuce jsme se vydali na velmi zajímavý výlet do krásného přímořského města Brighton. V Brightonu jsme navštívili Sea Life Centre, prošli jsme se kolem Royal Pavilion, úzkými uličkami Lines, došli k zábavnému molu na oblázkovou pláž. Pak jsme přešli k bílým útesům Beachy Head, ale už foukal velmi silný vítr, takže jsme se brzy museli vrátit do autobusu a pak zpět k rodinám.

Ve čtvrtek jsme se po snídani rozloučili s hostitelskými rodinami a vydali se do Londýna, tentokrát do části City of London. Naši prohlídku jsme zahájili v Greenwichi u nultého poledníku, přemístili jsme se nadzemkou přes čtvrť Docklands. Prohlédli jsme si Tower, Tower Bridge, viděli jsme londýnské mrakodrapy, prošli jsme se podél řeky Temže, zastavili se u St. Paul's Cathedral. Odtud jsme metrem přešli na Oxford Street, kde si děti přály navštívit obchod Primark. Ve večerních hodinách jsme se opět velmi přeplněným metrem dostali k O2 Aréně a odtud vyrazili do Doveru na trajekt, kde jsme ale kvůli silnému větru museli čekat, a nalodili jsme se s dvouhodinovým zpožděním asi v 11 v noci.

Z Francie jsme se vydali na zpáteční cestu přes Belgie a Německo. Noční přejezd byl bez komplikací, státní hranice České republiky jsme překonali v půl jedné v poledne, cesta plná zážitků skončila v 19.30, kdy jsme konečně dojeli domů.

Veronika Ležáková

Člověk je tvor slabý aneb Třeba to vyjde příště

Druhého ledna dopoledne jsem se na ulici málem srazila se spěchající sousedkou. „Musím si jít koupit cigarety. Moc dlouho mně to novoroční předsevzetí nevydrželo. No, zkusím to později znovu,“ prohodila v chůzi jen tak přes rameno a pádila dál.

„Tak ty taky patříš k těm, co si sice umí poručit, ale neumí se poslechnout. Snad ti to opravdu někdy vyjde,“ říkám si už jen v duchu, protože neúspěšná (zatím?) nekuřačka už zmizela za rohem.

„Přestat kouřit, to přece není nic těžkého. Já například jsem přestal už nejméně pětkrát,“ řekl ...teď nevím kdo. Možná to byl Mark Twain, ale spíš někdo jiný. Ono asi na tom moc nezáleží, ale napadlo mě, že pokud někdo ze čtenářů *Budišovského zpravodaje* autora zná, mohl by jeho jméno v příštím čísle uvést, případně jeho výrok upřesnit. Uvědomila jsem si, že ani v příhodě, kterou se teď chystám popsat, si některé okolnosti nepamatuji, ale tady na tom už vůbec nezáleží.

Před lety v duchovním centru v Brně na Lesné končila nějaká akce a četní hosté se pomalu rozházeli. Někteří se ještě zastavili u šaten a vybírali si z bohaté zásoby cukroví vyložené tam na pultíku na podnosech. Zaujal mě jeden starý pán, který se od vystavených dobrot nemohl odtrhnout.

„Neměl bych. Mám cukrovku,“ řekl svému společníkovi. Pak zřejmě podstoupil vnitřní boj – a prohrál. „No, kousek si vezmu.“ S chutí se do něj zakousl a s poněkud provinilým úsměvem odcházel. Od dveří se vrátil. „A vezmu si ještě jeden.“ Takto napsané to není nic zvláštního, to byste museli prožít. Já ale na toho starého pána, který

mi připomínal dědečka z pohádky (někteří lidé jsou vám sympatičtí, aniž víte proč) ráda vzpomínám.

A teď, jako obyčejně vtip, který se mi přitom vybavil. Snad to přežijete, já už jiná nebudu. Především pro zajímavost, že nám jej vyprávěla naše učitelka na základní škole.

Jeden chalupník chodil dvakrát týdně do města na trh. Po cestě se vždy stavoval ve dvou hospodách na skleničku. Manželka mu vyčítala, že zbytečně utrácí a i on si řekl, že by měl pití omezit. A tak se rozhodl, že to zkusí. Když se příště blížil k první hospodě, díval se jinam, ale jazyk už mu pomlaskával a sliny se v puse zdvíhaly. „Hubo mlsná, vydrž to. Přece mě v tom nenecháš!“ A huba si dala říct a hospodu šťastně minuli. Strýc byl na sebe jaksepatří pyšný, a tak, když přišel k druhé hospodě, řekl své poslušné hubě: „Hubo, když jsme to tak dobře vydrželi, dáme si teď dvakrát!“

A hned mě napadá další vtip o něčem úplně jiném, ale taky ho znám pár desítek let. Souvislost by snad mohla být v tom, že se člověk při cestě potřebuje něčím osvěžit. Jarda to vyřešil tím, že se šel vykoupat. Původně s tím sice nepočítal, takže neměl plavky, ale to je přece maličkost. Naskládal šaty za keřík blízko vody a ponořil se do vln. Báječně si to užíval, plaval dlouho sem tam, až si uvědomil, že čas letí a taky mu začala být zima. Chystal se vylézt z vody blízko šatů a vtom v něm hrklo – u keříku seděla nějaká slečna s knihou a nezdálo se, že by se chystala odejít. Najednou uviděl nedaleko černou skládku a hned na jejím kraji starý lavor. Podařilo se mu k ní doběhnout, aniž by si jej slečna všimla, a s lavorem před sebou se vydal zpět. Místo, aby jednoduše vysvětlil situaci, začal mlžít: „Dobrý den, slečno, copak to čtete?“ „Ale šprtám se psychologii ke zkoušce.“

„Jo, psychologie! To jistě každého hned prokouknete. Můžete mně třeba říct, co si myslím?“ „Vy si myslíte, že ten lavor má dno:“

A jestli vy si myslíte, že už se mně nic dalšího nevybavuje, tak se mýlíte. Ale nebojte se, už končím. Všeho moc škodí.

M. Holasová

Kočka, která chodí pozpátku

Říkají jí Marie z Rejdůvně a už toho v životě hodně prožila. Věk se jí trochu podepsal na vráskách na tváři. Z oken jejího střešního bytu, v blízkosti teplého komína, má nádherný výhled na svůj městys. To nepatrné místo na obrovské zeměkouli, které tolik miluje. Tady se narodila, vyrostla, porodila několik generací budišovských koček. Když nezištně a bez ohledu na čas pomáhá potřebným, ptají se jí známí, proč to dělá. „Vždyť já tady žiji,“ odpovídá.

Vidí až na Brca, kam v mládí chodívala na schůzky. Tam prožívala krásné dny, když byla ještě kočičí dívka. Odchovala mnoho dětí, které se jí postupně rozutekly po celém Budišově a okolí. Občas je navštěvuje, ale jsou to už jiné rodiny, než jakou měla ona.

Život si s ní nehrál, a mnohdy prožívala i krušné časy. Přišly problémy zdravotní, finanční, když si musela v bance vypůjčit na zakoupení vlastního bytu. Jak šel čas, byly i problémy vztahové, protože ne všichni budišovští kocouři byli laskaví gentlemani! Všechno vydržela a snažila se žít hezký a potřebný život. Postupně mizela hranice mezi sny a skutečností, i ji dostihly stíny minulosti. Klamná neměnnost dnů a nocí ji dělaly

život stereotypní a to nechtěla. Ještě to nechtěla! Jestli bude mít štěstí, tak má před sebou celou polovinu života. Věděla, že smysl života má mnoho podob. Také dobře věděla, že se může život změnit v jediném okamžiku. Na plátno svého bytí by chtěla namalovat obraz, za který by se nemusela stydět. Musí změnit svůj život!

Četla tedy hodně moudrých knih, i ty o východních filozofiích. Snažila se, bojovala, nikoho neobtěžovala, byla trpělivá. Nebyla ani kočka-parádnice, u ní převažovaly duševní hodnoty. Jen občas, když už vůbec nemohla, posteskla si směrem do Květuňky. „Ach jó...“

Čas utíkal jako voda v potoce v Rejdůvni, ale pořád nevěděla, co má udělat. Co je správné pro ni i pro kočičí rod. Někde si přečetla, že když nevíš co dál, udělej změnu. Něco neobvyklého. A tak se rozhodla! Změní svůj dosavadní život. Začne chodit pozpátku. Zanechá v kočičí historii Budišova nesmazatelnou stopu. Bude první kočkou na světě, která chodí pozpátku!!!

Život je plný paradoxů. Kočka Marie z Rejdůvně sice couvala, ale ve skutečnosti šla stále dopředu. Pořád žije v domě vysoko nad našimi hlavami, tam, kde létají budišovští ptáci. A mě řekla, že mnohokrát na obloze nad Budišovem viděla strážné anděly, kteří náš městys ochraňují...

Ještě jste ji nepotkali? Tak se pozorně dívejte kolem sebe!

P. S.: Inspirace mi poskytly Pavlíčkovy kočky. A také další boží tvorové, včetně těch nezlomných lidských.

Ing. Rostislav Tesař

Nárameč – balvan s křížkovým křížem

Tak tohle si pamatuji velice dobře. Bylo to 30. 4. 2015, akorát jsem v Jaroměřicích n. Rok. o čarodějnicích opékal špekáček, když se ozval můj neoblíbený mobil. Jarka Š., jaroměřická rodačka, mně sdělila: „Emane, s Pavlem jsme objevili mezi Náramčí a Trnavou kámen, na kterém je vytesaný zajímavý kříž, znáš ho?“ Hlavou mě prolétlo, že by se mohlo jednat o kámen s křížem, o kterém se zmiňoval pan František Peštál (1903–1977). Ten si do svého notesu zapsal: „5. 8. 1939 dle hlášení cestáře na silnici k Rudíkovu jest křížový kámen. Nadejdeme-li si ohby silnice pěšinkou kol rybníka, již nedaleko Rudíkova vidíme na straně k Rudíkovu v zemi balvan. Na balvanu vytesán je kříž o rozměrech 21×21 cm, o síle 2 cm. Velikost balvanu viditelná ze země je 1 m, síla 0,70 m. Význam kamene není znám.“ Ke zprávě je přiložená kresba. Fotografie není. Na podzim roku 2013, na můj popud, byla zpráva o tomto kamenu uveřejněna ve zpravodaji obce Rudíkova. Bohužel, parafrázuji slova jedné trampské písničky „nikdo neví, nikdo nezná.“ Najde se tento kámen, nebo je již navěky ztracený?

Kámen, o kterém mě informovala Jarka, se dá vyhledat bez problémů. Když jsem před ním 10. 5. 2015 stál, byl jsem překvapený mohutností tohoto balvanu i velikostí vytesaného křížkového kříže. Samotný kříž je vysoký 35 cm. a stojí na čtverci 15×15 cm, který stojí na hraně! Šíře ramen je 20 cm a hloubka rytiny je asi 1 cm. Kámen se nachází v jednom větším lesíku. Marně jsem přemýšlel, proč zrovna zde. Scházeli se zde snad věřící na zakázané bohoslužby? Nebo co se zde mohlo odehrávat? Kdo to vytesal a v jaké době? To jsou otázky, na které asi nedostaneme odpověď.

Osobitý názor měl kamarád Pavel V. z Jihlavy: „Ten kříž mohl vysekat sedlák, který zde měl nějaké pozemky a při práci na poli se zde mohl s rodinou modlit.“ To mne zaujalo. Rád si určité věci ověřuji a musel jsem dát za pravdu známému z archivu. „Prosím tě, proč by se ten rolník tesal s tak složitým křížem. Pokud by měl čas na modlení, tak by pokácel nějaký stromek a sbil by si kříž dřevěný. A když už někdo tesal kříž do tvrdé žuly, tak se muselo jednat o peníze. O vymezení pozemku, nebo nějakých hranic. No a určit stáří, kdy kříž vznikl, však to znáš, není možné. Může to být 50, nebo také 300 let.“ Abych nezapomněl, jak je možné kámen najít. Asi nejjednodušší to bude od Trnavy, ke Kobylicím, k Veselému rybníku a po asfaltové silničce ještě asi 700 m. Zde při kraji lesa, je zde kovová trubka, je potřebné odbočit doprava. Dojít na konec lesíku, přejít loučku a na začátku remízu, je zde kámen s letopočtem 1938, jít po vyšlapané cestičce. Je to už jen asi 80 m. Zde by nebyl problém uvést údaje z GPS. Já přístroj nepoužívám. Bylo nám vyčítáno, že v našich knihách o památných kamenech tyto souřadnice neuvádíme. Bylo to úmyslně, lidé jsou nevyzpytatelní a mnozí zatouží mít kámen doma, jen pro sebe. Myslím si, že to nejkrásnější na této činnosti je právě to hledání. Čím je obtížnější, o to větší radost má člověk při nálezů objektu. Já mám možná ještě větší radost z toho, když „kamery“ chytanou za srdce ještě někoho dalšího. Taková zpráva potěší. „Ahojky Manku. Ty kameny mě neuvěřitelně přitahují, dýchá z nich hluboká minulost. Leží si klidně u cesty, nebo v polích, několik generací kolem nich přejde, všechno kolem je pomíjivé, jen ony věčné a setrvávající. Neuvěřitelné a tajemné“.

20. 11. 2015

Emanuel Nožička

Skrývačky

jsou takové hádanky, kdy musíme najít výraz, daný zadáním, uvnitř věty podle určitého, většinou tematického, zadání. Obvykle se zanedbává délka samohlásek (i zde je tomu tak), háčky však musí být na místě. Tady jsou to **místní a pomístní názvy** (ve tvaru spisovném i lidovém) na katastru budišovském. Máme ty názvy místy trochu neobvyklé, takže věty nejsou vždy úplně ve spisovné češtině, jednou bylo třeba sáhnout i do jazyka bratrského.

Tak hledejte.

1. Asi ho chce opít, protože do něho leje jeden rum za druhým.
2. Či ti šibe, nič ako také oné ti nedám ani nesľúbím.
3. Žádný definitivní plán ještě není hotový, hony zatím nezačaly.
4. Než přišel na svět, éra komunistů ještě nezačala.
5. Může mít takový velký obr dceru tak mrňavou?
6. Pan učitel kynul v okně žákům své třídy zdviženou pravicí.
7. Pantáta podal děvečce snop a děl, kytku že jí nekoupí.
8. Nechoď na mě s tečkou nad velkým I, to mají tak v Turecku.
9. Neprojedeme tam přímo, to uzavřeli a je třeba použít objížďku.
10. Není třeba nosit do skal kameny, myslím, že jich tam mají dost.
11. Když řekl joystick, měl na mysli pákový ovladač.
12. Konečně, mohli bychom o u tyče tančící ženě také mluvit.
13. Abys nebyl jako vyžle, budeš muset více jíst bílkoviny.
14. Každý horolezec má více než motouz rád nylonové lano k lezení.
15. Aby ti to bylo k dobru, to více nesmíš nikdy provádět.
16. Do cíle vedla dlouhá strmá nekonečná cesta do hodně vysokého vrchu.
17. Zatímco ten dárek nesl, Aňa čekala na něj v pokoji.
18. Tam se prodá sója z i rekordního množství bobů.
19. Děti na vycházce dojal ovčí nářek, když uvízlo jehně ve skalách.
20. Jen pěkně snož, i čáka ti pak bude na hlavě držet.

A kdo všechno nenašel, najde odpovědi ještě v tomto čísle zpravodaje.

Tak hledejte.

Ladislav Dokulil

P. S.: Původně jsem měl v úmyslu ztížit odpovědi tím, že bych u nich použil plnohodnotných přesmyček, ale je to o něco jednodušší.

.edjan ,ádelh odK

Z FARNOSTI

Výsledky Tříkrálové sbírky – rok 2016

obec	Kč	na obyvatele
Budišov	27 335	23,07
Hodov	12 835	42,64
Nárameč	9 845	28,37
Kamenná	9 650	45,95
Studnice	7 150	50,00
Rohy	4 810	41,47
farnost	71 625	31,11
Kojatín	4 230	55,66
Valdíkov	2 360	22,26
Celkem	78 215	31,49

Letos se sbírka konala 2. a 9. ledna, počítalo se 11. ledna a o pouhých šest stovek se vybralo méně než v roce minulém, kdy padl opět rekord. Není to špatný výsledek vzhledem k tomu, že se vybíralo brzy po Novém roce a leckdo se ještě nevrátil z návštěv.

Plátno v kostele poutalo pozornost

Na Popeleční středu, 10. února, překvapilo snad všechny, kdo vstoupili do kostela, doslova obrovské plátno s vyobrazením ukřižovaného Ježíše Krista. Plátno bylo zavěšeno ve vrcholu gotického klenutí presbytáře a jeho spodek končil nad mitrou sochy sv. Gotharda, jež je umístěna na oltáři. Hned se vyrojily otázky, kdeže se tam plátno vzalo.

Plátno bylo nalezeno při úklidu oratoře stočené na tyči. Zprvu se zdálo, že se nepodaří zjistit, od kdy tam bylo, popř. ve kterém období mohlo být v kostele zavěšeno. Díky vzpomínce jednoho z pamětníků, který si na ně pamatoval, když ministroval za Msgre. Augustina Kratochvíla, který působil v Budišově od roku 1915 do roku 1945, se dá pouhým odečtem zjistit alespoň přibližné stáří plátna – je mu minimálně 75 let.

Karel Pavlíček

Z PŘÍRODY

Jubilující zoologický depozitář v Budišově

Na budišovském zámku se 1. května otevře již 25. sezona. Je to pěkné kulaté výročí a také důvod k malému ohlédnutí.

Prvním průvodcem byl pan Milan Boček. Prováděl v letech 1991–1992. Roku 1993 nastoupila jako průvodkyně Jana Pavlíčková. Zpočátku byl zámek zpřístupněn veřejnosti pouze o víkendech. S rychle narůstajícím zájmem návštěvníků se rozšiřovala otevírací doba a od roku 1995 je s menšími změnami již prakticky stejná jako dnes. S nárůstem návštěvníků bylo třeba přijmout další průvodkyně. Přišly paní Marie Krátká a Marcela Karasová, krátce Eva Nováčková, v roce 2014 přibyla ještě Alena Mejzlíková.

Tyto čtyři průvodkyně provedou za sezonu kolem 5000 velmi spokojených návštěvníků, což dokazují pochvalné zápisy v návštěvní knize.

Během let se prohlídková trasa rozšířila o 5 nových místností z původních 14 na 19. Sbírký jsou rozsáhlé nejenom počtem exponátů (k vidění je jich 10 000), ale především rozmanitostí druhů.

Budišovský zámek neukazuje návštěvníkům ucelenou expozici, ale (a to je velká vzácnost) depozitář – prostor, pro který je typická proměnlivost. Materiál stále přibývá, ale je také odvážen na různé výstavy, z nichž se po určité době opět navrácí. Na průvodkyně je tak kladen velký nárok na ustavičné sebevzdělávání.

Pěkným zpestřením běžných prohlídek byla výtvarná soutěž Budišovský tukan pořádaná pro školní děti, které navštívily zámek. Vyhlášení vítězů se pravidelně účastnili i zástupci obce, kteří předávali sponzorské dary. Soutěžní obrázky pak zdobily zámecký vestibul.

Nejdelší tradici má velmi ceněná akce pořádaná každoročně v květnu na Den muzeí. Jde o známé provádění žáků budišovské základní školy zoologickými sbírkami.

Za uplynulých 25 let zámek navštívilo neuvěřitelných 140 775 návštěvníků. Do budoucna si lze přát, aby i nadále byl zoologický depozitář budišovského zámku vyhledáván pro poučení i zábavu.

japa

Pták roku 2016

Za letošního ptáka roku byla vybrána červenka obecná (*Erithacus rubecula*). Červenka obecná je malý pták (velká asi jako vrabec domácí) z čeledi lejskovitých. Je rozšířená na celém území Evropy a vyskytuje se také v severozápadní Asii a v severní Africe.

Červenka obecná má velikost kulovitěho těla s dlouhým ocasem a končetinami a zašpičatělým zobákem 12–14 cm, rozpětí křídel 22 cm a hmotnost 16–18 g. Svrchu je světle hnědá, zesponu modrošedá a bílá, na hrdle a na obličejí má nápadnou oranžovočervenou náprsenku. Obě pohlaví se zbarvením neliší, mladí ptáci jsou skvrnití bez oranžové skvrny.

Žije samotářsky, a to v lesích, parcích nebo na zahradách, kde se zdržuje v křovinách a živých plotech. Často se objevuje i ve městech. Její zpěv je charakteristický krátkým, často opakovaným „tik“, nebo varovné „cii“ či „cik“.

Živí se drobným hmyzem a jeho larvami, nebo pavoukoveci, na podzim jsou to plody bezu nebo tisu. Sama se nejčastěji stává potravou sokolů, orlů, káňat, kun nebo lasic.

V Evropě hnízdí od dubna do července. Vejce klade do hnízda z mechu, listů a tráv, umístěného v korunách stromů, děrách, porostu popínavých rostlin nebo v dřevěných budkách ve výšce kolem 4 m. Snáší 4–6 vajec, ročně mívá obvykle 2 snůšky. Inkubační doba vajec trvá 13 až 14 dní. Mláďatům se první oranžovočervená pera na hrudi začínají objevovat po 2 až 3 měsících a k plnému zbarvení dochází až po 3 měsících.

V přírodě se v průměru dožívá jednoho roku, přičemž nejvyšší naměřená délka věku je 12 let. V letech 2001–2003 jich v Česku hnízdilo půl až jeden milion párů.

V severské mytologii je červenka obecná považována za přinašeče zpráv bohu blesků Thórovi a dle anglické pověsti získala oranžovočervenou náprsenku od Kristovy krve, když mu jako ukřižovanému zpívala do ucha utěšující píseň.

Literatura: Encyklopedie Wikipedia

Fotografie: Reproduce z Atlasu ptáků, Jan Dungal, Karel Hudec, Academia 2001

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

Zlatá svatba

V roce 2015 oslavili Marie a Josef Slabovi 50 let společného života. Oslava proběhla 31. října 2015 v pohostinství U Kazdů v Budišově.

Starosta městyse Petr Piňos manželům popřál na místě, ostatní zastupitelé i redakce zpravodaje se připojují s přáním všeho nejlepšího v dalším společném životě ještě mnoho dalších let.

POČASÍ

Oteplování?

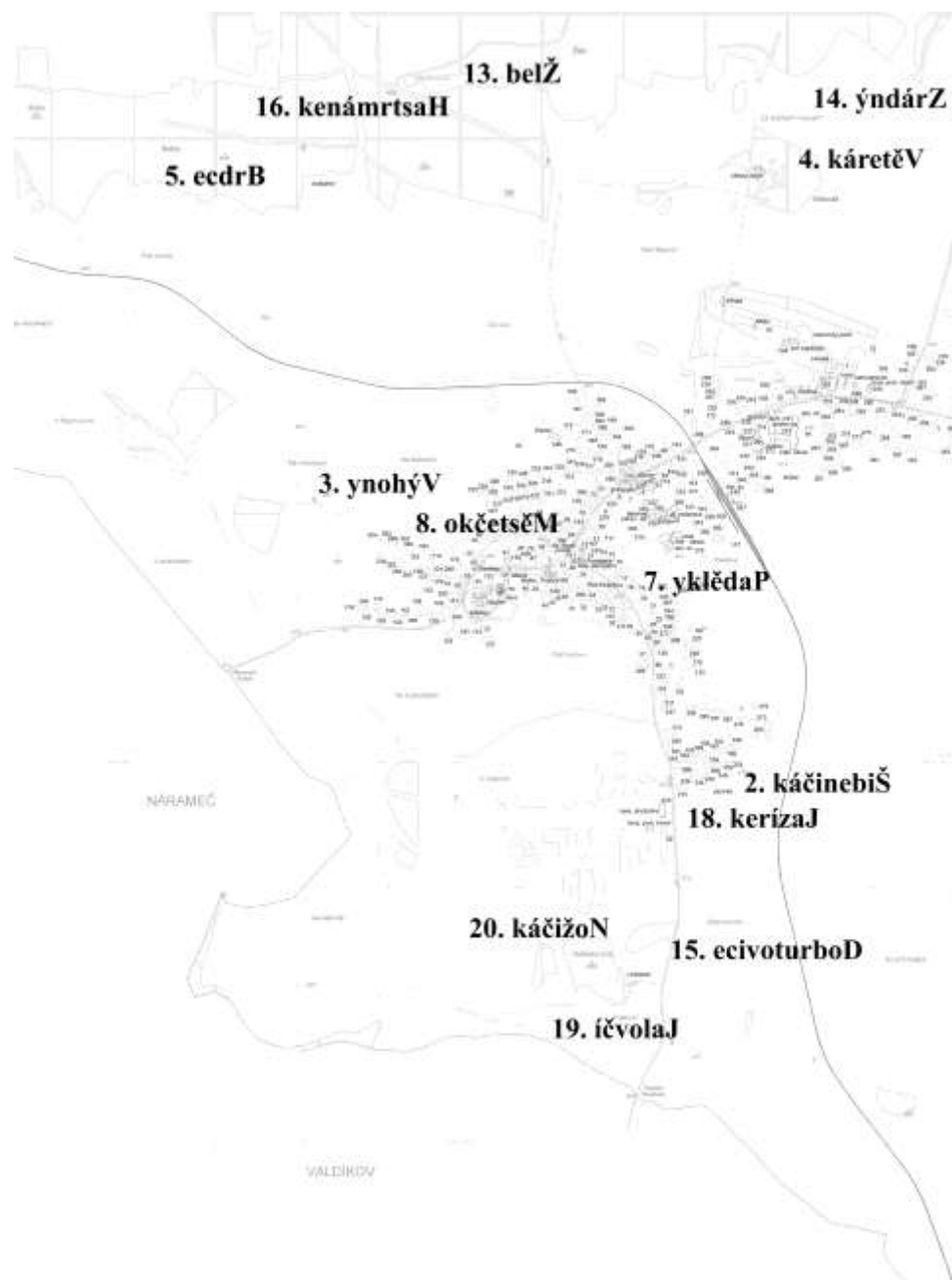

Byl letošní rok výrazně teplejší, než ty dřívější? No, v letech 1999–2003 průměrná teplota v Budišově také šplhala k 9 °C, což se za 20 let předtím prakticky nestalo. Ta loňská byla 8,8 a v roce 2014 dosáhla 8,7 °C. Zároveň bylo za oba roky velmi málo sněhu. Jakýsi sníh ležel na zemi v roce 2014 jen 24 dní (pokrývka nikdy nebyla vyšší než 1 cm!) a v roce 2015 jen 33 dní (maximálně 6 cm), přičemž dříve hodnoty přes 100 dní a 30 cm výšky nebyly výjimkou. Právě uplynulá zima toho moc nevylepšila – za celý listopad ležel 1 cm sněhu jen jeden den a v prosinci jsme na zemi neviděli sníh po celý měsíc vůbec. Téměř po celý leden byl sice na zemi sníh, ale s maximální výškou 5 cm. V únoru pak ležel sníh jen 6 dní. Průměrná teplota 4,7 stupňů v listopadu, 2,1 v prosinci, –3,0 v lednu a 1,6 °C v únoru příliš nespĺňuje představy studené zimy. Přitom v únoru jen ve dvou případech se udržela teplota po celý den pod nulou. A jestli bude letos opět horké léto, pak již můžeme zcela vážně o oteplování mluvit.

Ladislav Dokulil

Měsíční úhrn srážek

prosinec 2015	15,9 mm
leden 2016	34,1 mm
únor	44,8 mm

OBSAH

Jaro	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	2
Usnesení č.10 ze Zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 30. 11. 2015	2
Usnesení č.11 ze Zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 16. 12. 2015	2
Rožpočet městyse Budišov na rok 2016	3
ZPRÁVY	5
Radost dětem	5
Hejtman v Budišově	6
Divadlo	7
Pozvánka na koncert Společná věc 2016	7
Na – Bu – Ko	8
Z HISTORIE	9
Z budišovské školy XXV, ročník 1960	9
1972, 6.B	9
1974, 8.B	10
Pětitřídní obecná škola v Budišově	10
Část školská.	10
Obec.	13
Budišovská hlavní třída	14
Palírna	16
Klid Moře	16
Lihovary v Budišově a okolí	17
Z KULTURY	19
Svatí v budišovském kostele II	19
Štěpán Pagan – sochař a řezbář	20
Láďův otec	35
Zapomenutá	36
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	37
Základní škola Budišov	37
Podpora polytechnické výchovy v mateřských a základních školách	37
Jihlavský slavík 2015	37
Předvánoční tvoření	37
Vánoční jarmark a výstava zdobených perníčků	37
Cesty vánočním časem	40
Exkurze do muzea hraček	40
Vánoční besídka	40
Vánoční florbalový turnaj	40
Projektový den – Polytechnické vzdělávání – práce se dřevem a plastem	41
Školní psycholog	42
Ples školy	42
Zápis do první třídy	42
Lyžařský kurz v Krkonoších	42
Sběr použitého kuchyňského oleje	44

Jazykově-vzdělávací pobyt v Anglii	44
Člověk je tvor slabý aneb Třeba to vyjde příště	47
Kočka, která chodí pozpátku	48
Nárameč – balvan s křížkovým křížem	49
Skrývačky	51
Z FARNOSTI	52
Výsledky Tříkrálové sbírky – rok 2016	52
Plátno v kostele poutalo pozornost	53
Z PŘÍRODY	55
Jubilující zoologický depozitář v Budišově	55
Pták roku 2016	56
SPOLEČENSKÁ RUBRIKA	58
Zlatá svatba	58
POČASÍ	59
Oteplování?	59
Měsíční úhrn srážek	59

